

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ВЕБ-КВЕСТІВ

Мазур Анастасія Валеріївна

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти 2 курсу Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Науковий керівник:

Шпіца Роксолана Ігорівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри початкової освіти Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Період, у якому ми живемо відзначається масштабними змінами в науці, технологіях, інформаційному середовищі та освіті, що призводить до нових викликів для суспільства. Початкова освіта відіграє важливу роль у формуванні майбутнього суспільства, закладає основу для розвитку обдарованої та талановитої молоді. Креативність молодого покоління сприяє прогресу суспільства і держави. Креативне мислення молодших школярів виступає ключовим фактором їхньої соціалізації, адже активна соціальна взаємодія є невід'ємною частиною формування дорослої особистості.

У початковій школі креативність дітей проявляється в першу чергу через навчальну діяльність, що дає змогу школярам розвивати оригінальність та самостійність у вирішенні завдань. Креативність виявляється як здатність вибирати оптимальні шляхи, генерувати нові ідеї та вирішувати завдання. Креативний розвиток молодших школярів стимулює уяву, фантазію, спостережливість, що є основою для подальшого творчого зростання особистості.

Креативність пов'язана із поняттям творчості, проте не є його синонімом. Творчість відзначається новизною та корисністю результату, тоді як креативність визначається як набір якостей мислення, що дозволяють творчості реалізуватися. Значний внесок у теорію креативності зробили американські психологи Дж. Гілфорд [3] та П. Торренс [4] розглядаючи її як окрему

інтелектуальну здібність із компонентами продуктивності (кількість ідей), гнучкості (поєднання різних ідей), оригінальності (унікальність асоціацій) та розробленості (завершення ідей).

Дж. Гілфорд вважав креативність здатністю людини уникати шаблонного мислення. Його роботи, в яких він запропонував поділ мислення на конвергентне (орієнтоване на пошук єдиного правильного рішення) та дивергентне (відкрите до генерації різних варіантів та ідей), значно вплинули на популяризацію досліджень креативності. Саме після його досліджень концепція креативності привернула широку увагу і стала активно розвиватися в наукових колах [3].

Дж. Гілфорд визначає шість ключових аспектів креативності:

- 1) здатність формулювати та визначати проблеми;
- 2) вміння генерувати велику кількість ідей;
- 3) гнучкість мислення – здатність продукувати різноманітні ідеї;
- 4) оригінальність – вміння знаходити незвичні асоціації та давати нестандартні відповіді;
- 5) здатність вдосконалювати об'єкти, додаючи їм нові деталі;
- 6) навичка розв'язання проблем, яка передбачає вміння аналізувати та синтезувати інформацію [3]. Зазначені параметри описують креативне мислення як багатогранний процес, що вимагає як здатності до створення нових ідей, так і критичного осмислення наявних об'єктів і ситуацій.

Розвиток креативності у молодших школярів (учнів 1–4 класів) є важливим завданням сучасної освіти, адже саме на цьому етапі формуються основні когнітивні навички, елементи мислення та творчого підходу до вирішення завдань. Креативність молодшого школяра – це здатність учня генерувати нові, нестандартні ідеї та використовувати індивідуальний підхід до вирішення проблемних ситуацій, що є основою для подальшого інтелектуального і соціального розвитку особистості.

З точки зору психології, креативність у дітей розвивається через ігрові форми навчання, уявні ситуації, рольові ігри та творчу діяльність, що охоплює

малювання, моделювання, вигадування історій тощо. У молодшому шкільному віці активно розвиваються уява та здатність до асоціативного мислення, а це є важливими елементами творчості. Дослідження показують, що застосування завдань на уяву, вправ на фантазію та ігрові ситуації сприяють формуванню креативного мислення, оскільки учні вчаться знаходити нестандартні рішення та поєднувати різні елементи у нові форми.

Креативність в освітньому процесі розвивається через залучення учнів до діяльності, яка спонукає до вільного висловлення думок та самостійного вибору методів вирішення завдань. Методика П. Торренса з розвитку креативності включає вправи на продукування ідей (продуктивність), здатність змінювати точку зору (гнучкість), генерування унікальних асоціацій (оригінальність) та розробку деталей (деталізація). Вона є одним із методів, що дає змогу комплексно оцінити та стимулювати креативні здібності учнів молодшого шкільного віку.

Важливим компонентом розвитку креативності є створення умов для вільного прояву ініціативності. Вчитель має використовувати такі стратегії, як організація навчальних ігор, проведення дискусій, заохочення до пошуку альтернативних рішень та створення відкритих завдань, що не мають одного правильного рішення. Такі методи стимулюють учнів до самостійного мислення та експериментування, що сприяє розвитку їхньої творчої самостійності.

Використання веб-квестів як навчальної технології для 1-4 класів допомагає у стимулюванні творчого мислення та розвитку креативних здібностей, створює умови для самостійного пізнання та дослідження. Завдяки інтерактивному характеру веб-квестів учні мають можливість вивчати матеріал у формі захопливих пригод, де кожен етап навчання перетворюється на цікаву проблему. Такий підхід сприяє розвитку здатності виявляти та формулювати запитання, що є одним із ключових елементів креативності. Крім того, веб-квести підтримують генерування нових ідей, оскільки кожен квест передбачає виконання завдань різного типу, що розвиває гнучкість

мислення-здатність розглядати питання з різних точок зору та знаходити нестандартні рішення. Наприклад, у квестах можна застосувати різноманітні засоби вираження (малюнки, записи, усні відповіді), що дозволяє дитині проявити власну творчість. Крім цього, розв'язання завдань веб-квесту часто вимагає синтезу й аналізу інформації, а це розвиває критичне мислення. Веб-квести сприяють співпраці серед учнів, оскільки завдання можуть виконуватися як індивідуально, так і в групах. Така можливість розвиває комунікативні навички та вміння працювати в команді.

Отже, використання веб-квестів в освітньому процесі учнів 1-4 класів створює сприятливе середовище для формування творчих здібностей. Запропонована технологія надає дітям можливість досліджувати, експериментувати, знаходити оригінальні рішення та адаптуватися до нестандартних ситуацій, що є основою для розвитку їхньої креативності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова О. Сутність поняття креативності: проблеми та пошуки. *Теоретичні і прикладні аспекти розвитку креативної освіти у вищій школі: [монографія]* / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ім. І. Франка, 2012. С.14–41.
2. Психологічна енциклопедія / автор-упоряд. О. Степанов. Київ: «Академвидав», 2006. 424 с.
3. Gilford Dzh. Tri storony intellekta. *Psikhologiya myshleniya* Cambridge Univ. Press, 1965. S. 443–456.
4. Taylor C. W. Various Approaches to and Definitions of creativity. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1988. P. 99-124.